

ХУДОЖНЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ТЕМИ ДИТИНСТВА ПІД ЧАС ВІЙНИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ПРО ГОЛОКОСТ

Наталія ГОРБАЧ

кандидат філологічних наук, доцент, доцент, завідувач кафедри української літератури Запорізького національного університету (Україна)

В умовах повномасштабної російсько-української війни постало питання, чи буде запитана література про попередні війни – світові або локальні, зокрема, твори про Голокост. Як свідчать видання і перевидання світових бестселерів, інтерес до цієї теми не зник. Проте серед українських читачів користуються попитом і твори вітчизняної літератури про Катастрофу. Історія війн і геноцидів доводить, що найуразливішою категорією серед жертв, з огляду на особливості фізичного розвитку та відсутності життєвого досвіду, є діти.

Об'єктом нашої уваги є епічні твори українських авторів, у яких представлена тема дитинства під час Голокосту. Це, зокрема, твори Я. Острук «Родина Гольдів» (1964), А. Дімарова «Південна Одиссея» (1982), Є. Гуцала «Співуча колиска з верболозу» (1991), Т. Пахомової «Я, ти і наш мальований і немальований Бог» (2016), Н. Гербіш «Ми живемо на краю вулкана» (2020), А. Вишневського та Ю. Антонової «Орнітофобія. Болинь» (2021) тощо, у яких героями виступають діти та/чи підлітки, представлена дитяча точка зору на світ та обставини життя, війна передається крізь призму дитячої психології.

Метою дослідження є показ художньої інтерпретації теми дитинства під час війни, яка нині здатна постати не лише матеріалом для проговорення проблем антигуманної та руйнівної суті збройних конфліктів, втраченого дитинства, а й культурним контекстом для осмислення власного досвіду війни, пошуком власних слів для вербалізації травм війни та виходом із посттравматичного стану.

Важливим завданням у межах дослідження є акцентування показу довоєнного життя героїв, рятувництва, вітаїзму, збереження людської гідності, уникнення трагічних епізодів із метою запобігання травматизації чи ретравматизації читачів. Утверджується думка про вагомість аналізованих творів як чинника конструювання культурної травми Голокосту в українському суспільстві, артикуляції дитячого травматичного досвіду війни, що через реакцію дитячої психіки показує її руйнівний вплив, нищення ключових суспільних цінностей, основ культури й ідентичності.

Ключові слова: Голокост, художня проза, дитина, дитинство, війна, тема, рецепція

1. Горбач Н. Буття дитини в часи Голокосту: художні стратегії осмислення травматичного досвіду. XII Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik «Dialog der Sprachen – Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht». 2022. № 12

2. Качак Т. Тема війни і миру в сучасній українській прозі для дітей та юнацтва. Українська література в загальноосвітній школі. 2015. №3. С. 22–24.